

Wrattige venusschelp (*Venus verrucosa*) doublet in de eblijn van Schiermonnikoog

Rob S.E.W. Leuven en Gerard van der Velde

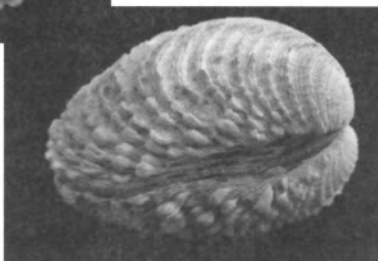
Warty venus (*Venus verrucosa*) doublet at beach of the Wadden isle Schiermonnikoog

Summary: - An undamaged, recent doublet of the Warty venus, *Venus verrucosa* was found at the beach of the Dutch Isle of Schiermonnikoog. Until now only single valves have been found on the sandy shores of the Dutch Wadden Isles.

Op het strand van Schiermonnikoog is 7 februari 2008 een vers en volkomen gaaf doublet zonder vleesresten maar met duidelijke kleurtekening van de Wrattige venusschelp (*Venus verrucosa* Linnaeus, 1758) aangetroffen. Het doublet lag in de eblijn bij strandpaal PP7 (coördinaten 613,3-208,5). De schelp is zeer dikschalig en ovaal. De afmetingen zijn: lengte 37,5 mm, hoogte 35,0 mm en dikte van het doublet 24,0 mm. De schelp heeft een vuilwitte kleur met roestbruine vlekken. De rondovale schelp is iets langer dan hoog. De top is duidelijk naar voren omgebogen en ligt op minder dan een kwart van de voorkant. De concentrische ribbels op deze venusschelp worden doorsneden door radiale sculptuur en gaan daardoor over in de karakteristieke knobbeltjes of 'wratten' (Foto 1).

Foto 1a,b. Doublet van de Wrattige venusschelp gevonden op strand van Schiermonnikoog (Foto: Rob Leuven).

De Wrattige venusschelp komt voor van de westkust van Noorwegen en de Britse eilanden tot Kaap de Gode Hoop in Zuid-Afrika en is ook waargenomen in de Middellandse Zee

(Arneri et al., 1998). De dieren leven ingegraven in zand of fijne en gemengde grindbodems, vanaf de laagwaterlijn tot op diepten van zeker 100 m. De soort wordt in de Middellandse zee ook regelmatig aangetroffen in zeegrasbedden van *Posidonia oceanica*. Ze kunnen qua lengte 55 mm en qua hoogte 50 mm bereiken (De Bruyne, 2004). Langs de westkust van Frankrijk en in de Middellandse zee is de Wrattige venusschelp zeer algemeen en wordt de soort sterk bevestigd en handmatig verzameld voor menselijke consumptie. Hierdoor gaan de populaties achteruit. Tirado et al. (2003) pleiten daarom voor gesloten vangstperioden tijdens het voortplantingsseizoen van de soort.

Tot heden zijn slechts enkele losse kleppen van Wrattige venusschelpen aangetroffen op de stranden van Waddeneilanden (De Bruyne & De Boer, 2008). De soort is

eerder gemeld voor Schiermonnikoog (Anonymus, 1950), maar volgens De Bruyne & De Boer (2008) is hier wellicht sprake van een onjuiste determinatie. Entrop (1959) noemt de soort zeldzaam en vermeldt een doublet met vleesresten gevonden tussen Katwijk en Scheveningen. Volgens De Bruyne (2004) is *V. verrucosa* een meer zuidelijke soort, die zo nu en dan aan met drijvende voorwerpen zoals wierbossen aanspoelt. Hij noemt vondsten van vers materiaal en voor doubletten wordt België tussen haakjes genoemd. Het gevonden doublet op Schiermonnikoog vertoont geen spoor van mogelijke aanhechting aan een riemwiervoet en is onbegroeid. Wel worden regelmatig fossiele (meestal verkleurde) kleppen aangetroffen op de stranden van west Zeeuws-Vlaanderen, de Westerschelde, het Sloegebied en Walcheren. Een deel van de vondsten van de Waddeneilanden is mogelijk eveneens fossiel. De fossiele exemplaren dateren mogelijk uit het Laat Pleistoceen of Holoceen. De soort is niet bekend uit Eemien afzettingen (Moerdijk & Janssen, 2008).

Literatuur

- ANONYMUS, 1950. Excursie naar Schiermonnikoog. - Corresp.-bl. Ned. Malac. Ver., 37: 305-306.
- ARNERI, E., G. GIANNETTI & B. ANTOLINI, 1998. Age determination and growth of *Venus verrucosa* L. (Bivalvia: Veneridae) in the southern Adriatic and the Aegean Sea. - Fish. Res., 38/2: 193-198.
- BRUYNE, R.H. DE, 2004. Veldgids Schelpen. KNNV uitgeverij & Jeugdbondsuitgeverij, 224 pp.
- BRUYNE, R.H. DE & TH.W. DE BOER, 2008. Schelpen van de Waddeneilanden. Fontaine Uitgevers, 's-Graveland, 359 pp.
- ENTROP, B., 1959. Schelpen vinden en herkennen. Thieme & Cie, Zutphen, 324 pp.
- MOERDIJK, P. & A.W. JANSSEN, 2008. Fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, Veneroidea (Veneridae & Petricolidae). - Nieuwsbrief 21. Naturalis, Leiden (<http://science.naturalis.nl/research/people/cv/wesselingh/strandfossielen>).
- TIRADO, C., C. SALAS, I. MÁRQUEZ, 2003. Reproduction of *Venus verrucosa* L., 1758 (Bivalvia: Veneridae) in the littoral of Málaga (southern Spain). - Fish. Res., 63/3: 437-445.

Het doublet is opgestuurd naar Naturalis, Leiden..

Adressen van de auteurs:

Rob S.E.W. Leuven,
Afdeling Milieukunde, Instituut voor
Water en Wetland Research,
Radboud Universiteit Nijmegen,
Heyendaalseweg 175, 6525 AJ Nij-
megen
E-mail: r.leuven@science.ru.nl

Gerard van der Velde,
Afdeling Dierecologie en Ecofysiologie,
Instituut voor Water en Wet-
land Research,
Radboud Universiteit Nijmegen,
Heyendaalseweg 175, 6525 AJ Nijme-
gen/
Nationaal Natuurhistorisch Museum
Naturalis,
Postbus 9517, 2300 RA Leiden
E-mail: g.vandervelde@science.ru.nl